

Presteskapets skyld

Redaktør Kjell Steinsvik, «Romsdals Budstikke», Molde, er en mangfoldig mann. Han er som aprilværet, skiftende og uberegnelig. Men han hadde ikke vært sin eie gode mors sønn, hvis han ikke til slutt fant fram til sannhets erkjennelse.

Og det har han nå heldigvis gjort, og det på sin egen friske og aprilværetonte måte. Han er derfor et eksempel til etterfølgelse for alle norske journalister som ennå har litt igjen av anstendighetsfølelse og ansvar.

I påskenummeret av sin avis skrev han følgende:

Kva skade siste krigen gjorde, har ein enno ikkje full oversikt over. Men som dame på kor langt ned ein har vore — sett frå kristen og kulturell synsstad — kan vi nemne at den norske kyrkja med biskopane i spissen stod samla i kravet om dødsstraff — då vi etter frigjeringa fekk landet vårt attende utan at eit skot vart losna.

Disse sannhetsord forarget prost Nils Holte, Molde, i den grad, at han opplot sin røst i Romsdal Budstikke (23. april 1949) til følgende protest:

«På prestenes vegne protesterer jeg derfor mot Deres urettferdige og tankeløse skrivelser om at prestene og biskopene samstemmig har krevt dødsstraff. Deres angrep har skadet oss i denne påsken og vil fortsatt skade oss i vårt arbeide i folkets omdømme.»

Den prestelige landsomfattende protestprotest skremte imidlertid ikke redaktør Steinsvik ut av hans nye spor. I samme nummer av avisen skriver han bl. a. følgende på lederplass:

«Når vi nevnte kirken og biskopene, var det for å markere at selv disse var så påvirket av krigspsykosen at de i 1945 var med på kravet (folkkravet) om dødsstraff. Hvor mange protesterte? Vi skrev ikke for å hovre. Vi var nemlig dessverre selv med på det. Vi protesterte ikke. Senere, i 1946 kom vi imidlertid såpass til sund sans at vi forstod hva vi var blitt medansvarlig i. Vi innrømmer vårt feilsyn og tok sterkt avstand fra dødsstraffen — visstnok som første dagsavis her i landet.

Prost Holte søker å motbevise en påstand vi seiv sagt aldri har kommet med — at norske prester skulle ha krevt dødsstraff. Nei, det skulle bare mangle. Men de unnlot å protestere. Og det var en unnlatesynd — som er en plett på den norske kirke.

Biskopene og prestene burde være de nærmeste til å protestere mot dødsstraffen. De forholdt seg tause. Det samme gjorde de religiøse organisasjoner og storparten av folket.»

Disse nakne kjennsigninger vil det tross alle prestelige protester ikke lykkes å forvrengte derhen, at presteskapet ingen skyld har i at statsmord ble innført som legalisert folketilfredsstillelse i 1945.

Den som selv har opplevd å være vitne til enkelte presters opptreden og forkynneelse blant de «utstøtte og fortapte» minnes med medynk og forakt fariseerismen og usselhetens ordskvalder om dom og straff og ord som disse:

«Jeg beklager å måtte meddele dere, at ingen av dere blir en dag eldre enn dere allerede er.»

«Dere som i dag sitter her og snart skal forlate livet....»

Disse prestelige ord gav intet bud om kjærlighet, fordragelighet og rettferd. Som hjemmefrontens tro tjenere vasset de omkring i sin hatspsykose. Det var dom og fortapelse i hvert ord de nedlot seg å si til de utykkelige som var falt i røveres hender.

At presteskapet i dag står seg på sitt ordensprydete bryst og i alles påsyn roper: Vi søkte da om benådning for Skancke! er ingen syndsforlatelse, — — men derimot en usmakelig unnskyldning for det so uendelige. Ennå er ikke de prestelige ord glemt: «Det er bare en kristens plikt å be for en synder.»

En kristens plikt!

Prost Holtes hjertesukk om at påsken ble ødelagt for presteskapet på grunn av Steinsviks artikkel tror vi ikke. Dertil har presteskapet vist seg å være for tykkhudet til å ta seg nær av noe. Det skal således ikke lykkes — hverken for prost Holte eller andre å vri det til slik at det er andre som er skyld i prestenes dårlige omdømme ute blant folket. Prestene bærer selv skylden, idet de lot seg forlede av de onde krefter i folket.

Men når de blir konfrontert med sine synder, søker de å dekke seg bak uskyldighetens figenblad. Ja, enkelte har gått så vidt, at de har søkt å bedøve sin egen samvittighet og samtidig lure Vårherre, ved å forlange å få avgi ed med «forbehold» i «landssviksaker»! Det er bare en prest som er i stand til å spekulere ut et slikt smutthull.

Og som redaktør Steinsvik sier:

«Og de som tier — samtykker. Vi kan si det fordi dommen også rammer oss. Den rammer praktisk tatt hele folket — også kirken med biskopene i spissen. At dette faktum vil skade prestenes arbeide er vel mulig. Men vi tror åpen erkjennelse og beklagelse er fornuftigere enn forsøk på å bortforklare og «røkke» faktiske forhold.

Bare ved en aktiv innsats for å få opphevet loven om dødsstraffen kan kirken få vasket vekk den plett som på sett og vis kleber mere ved geistligheten enn andre grupper — fordi geistligheten burde reagere sterkere mot de nedbrytende krefter som fikk så godt spillerum i 1945—46.»

Vår mening er, at for prestene kan få den avlad de så sårt trenger, må de, uten opphold, gjøre en aktiv innsats for å få alle de tusen utykkelige mennesker som i dag hensepter sitt liv i de norske konsentrasjonsleirer og fengsler ut og tilbake til samfunnet. Et samstemmig krav og forlangende om fullt amnesti, opprøpning og erstatning må nå også komme fra presteskapet.

Kvilling.

Godt sagt.

Redaktør Rune Moberg i det morsomme svenske blad «Se» har vært på besøk i Tyrkia og har besøkt presidenten Ismet İnönü. Vi klipper en liten bit av hva han forteller derom:

Presidenten setter seg på ett pålemorprytt skrivbord. Palle Melander gör kameran redo. Presidenten hoppar ner. «Ack, herr president», sa' Palle Melander, «det såg så demokratiskt ut när presidenten satt på skrivbordet.» — «Må vara», sa' presidenten. Men även i de mest demokratiska situationer vill jag gärna stå ner

DET ER 4 ÅR SIDEN -

Forts. fra 1. side.

Slik artet galskapen seg i Alesund. Hjemmefronten, med baker Walderhaug i spissen, fór som en åsgårdsreid gjennom byens gater.

Der tales og skrives inntil det vane om folkestyret

Ja, A-partiet regjerer eneveldig i kraft av en valgordning, som har gitt det flertall i stortinget uten flertall i folket. Det regjerer i sosialismens navn og har knekket all opposisjon i kraft av det fellesprogram, som den enbente blåøythet narret inn på velgerne. Som følge av dette fortsetter den fire år lange forfølgelse av NS-folkene. Rundt regnet 20 000 av dem er idømt fengselsstraff, og av 90 800 saker er 49 200 resultert i dom og straff. Ennå i dag sitter ca. 1 700 i de beryktede konsentrasjonsleirer, på Akershus, eller i de primitive fengsler under en vakt mesters forgodtbefinnende. Men det er rundt regnet 600 000 mennesker her i landet som direkte eller indirekte er rammet av den ne blinde hevn, og dette lammer landet både moralsk og økonomisk. Følgen er at alle mennesker er misfornøyet og at alle ser i staten en fiende, en forkvakler av utviklingen, og den nye sosialisme brer seg med uhyggelig fart. Mussolini og hans korporative system har forlenget seiret her i landet, og Hitler er i ferd med å seire. Det er fasitten i dag for den som har evnen til å se — idag fire år etter den såkalte frigjøring, som lovet så meget og holdt så lite.

til marken med føtterna.»

Ett bra program, eller hur? Det finns alltför många, som inte har nått ner till marken från skrivbordet.

Vi har døpt vårt blad «8. Mai»

Deri ligger et program, en utrettelig kamp for den sanne frihet, en kamp for forbrødring, for menneskeverd og menneskerett, for revisjon av dommene over NS-folkene, for hurtig løslatelse av dem som sitter i de uverdige fangeleirer, for virkelig fred og nytt arbeidsmot i vårt herjede land. Vi ber alle gode mennesker om å slutte opp om vår kamp og vårt arbeide. Vi søker ingen hevn over begått urett, men vi vil at at retten skal seire så der kan bli virkelig fred her i landet etter 9 omde år. —

En av de beryktede svenske soldater driver straffe-eksosia.

Abonner!